

Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep

Opnieuw enkele publicaties van de Vogelwerkgroep. Deze zijn te lenen uit de verenigingsbibliotheek. Degenen die hebben meegewerkt krijgen gratis een exemplaar. Een extra stimulans dus om aan onderzoeken en dergelijke te gaan meewerken.

Dick Jonkers

Vogels in de Westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002)

Vanaf 1973 worden door de Vogelwerkgroep elke twee weken tellingen uitgevoerd van alle in de Westelijke Eempolders aanwezige vogels. Daarbij is sinds 1984 ook de Oostemeent inbegrepen, ook bekend onder de naam De Kampen. De publicatie *Vogels in de Westelijke Eempolders* is de vierde in de reeks sinds het begin van de tellingen.

In de periode 1991 t/m 2002 is het voorkomen van 173 verschillende soorten vogels vastgesteld. De tellingen in deze uitgave hebben betrekking op aanwezige vogels en niet op broedvogels. Wel kunnen zij een indicatie geven over het voorkomen ervan. Grutto en Kievit zijn in de vroege lente talrijker dan voor 1991. Verder zijn Goudplevieren de laatste jaren in die periode toegenomen en Wulpen in veel kleinere aantallen als doortrekker en wintergast aanwezig. Veldleeuweriken zijn afgenomen, maar de Graspieper bleef constant. Plantenetters hebben geprofiteerd van de landinrichting, onder andere door de grotere

beschikbaarheid van voedzamer voedsel. Dit geldt vooral voor zwanen en ganzen.

Soorten die in of bij bebouwing broeden en soorten van erfbeplanting profiteerden van de bouw van nieuwe boerderijen in het oostelijk deel van het gebied. De Huismus is daar een sprekend voorbeeld van. De Bonte Kraai, waarvan begin jaren negentig van de vorige eeuw nog vele tientallen exemplaren zijnesignaleerd, komt tegenwoordig nog maar incidenteel voor. Zo zijn 69 soorten tien keer of minder waargenomen.

De resultaten van elke telling zijn achter in het boekje opgenomen en hierdoor toegankelijk voor ieder die bijvoorbeeld onderzoek aan een soort doet. Voor het boek over de vangst van Goudplevieren in Nederland is dankbaar gebruik gemaakt van de gegevens. De waarde van dit soort monitoring kan niet genoeg onderstreept worden. Een compliment voor de tellers en samensteller Jan Mooij is dan ook zeker op zijn plaats!

Mooij, Jan 2007. Vogels in de Westelijke Eempolders na de landinrichting (1991 t/m 2002). Uitgave 159. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 100 blz.

De broedvogels van de Buitenvaart Noord en Zuid en de Zwarte Noord in 2007

Ook dit jaar zijn bovengenoemde gebieden in Eemland, alle eigendom van Natuurmonumenten, weer geïnventariseerd. De eerste twee liggen binnendijks en buitendijks van het riviertje de Eem in het oostelijk deel van de gemeente Eemnes. De Zwarte Noord bevindt zich binnendijks en zuidwestelijk van Eemdijk. In feite valt de Zwarte Noord niet meer binnen het onderzoeksgebied van de Vogelwerkgroep. De totale onderzochte oppervlakte bedraagt ruim 54 ha. De opeenvolgende reeks inventarisaties begint steeds waardevoller te worden om trends te kunnen vaststellen, die onder andere het

gevolg zijn van het uitgevoerde beheer. De resultaten zijn vooral van belang, omdat sinds 2007 is overgegaan van botanisch naar weidevogelbeheer. De gebieden herbergden zes soorten van de Rode Lijst: Grutto 31 paar, Tureluur 10 paar, Kluut 7 paar, Slobeend 5 paar, Zomertaling 3 paar en Graspieper 2 paar. Van de Kievit zijn in totaal 29 paar vastgesteld. Zowel in de Buitenvaart Noord als Zuid daalde het aantal soorten en dat van de broedvogels. Het is nog te kort na de omschakeling van het beheer om over de gevolgen daarvan een uitspraak te kunnen doen.

Houten, M. van 2007. De broedvogels van de Buitenvaart Noord en Zuid en de Zwarte Noord in 2007. Uitgave 162. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 23 blz. + bijlagen.

Tuinvogels 2006

Het tuinvogelonderzoek is inmiddels niet alleen een van de langst lopende onderzoeken bij de Vogelwerkgroep, maar ook een van de populairste. Er doen maar liefst 39 leden aan mee. De top drie van meest waargenomen soorten wordt aangevoerd door de Merel, gevolgd door Koolmees en Roodborst. De Huismus staat op de elfde plaats, maar er is in de winterperioden vanaf 1992 geen daling in de aantallen vastgesteld. De Groenling vertoont, net als dat bij Roodborst en Vink het geval is in de tuinen waarin hij verschijnt, het normale patroon. Vanaf maart daalt het aantal, om na half oktober weer te stijgen. Een echte wintergast dus in de tuinen. Het aantal soorten

dat 's winters gemiddeld per week de tuinen bezoekt is sinds 1992 toegenomen van tien tot ruim veertien. Of dit een reële toename is blijft de vraag, omdat het aantal deelnemende tuinen met een grotere vogelrijkdom in de loop van de jaren kan zijn toegenomen.

Onder de soorten die in 2006 in de tuinen zijn gesignaleerd, bevindt zich de Blauwe Reiger, die aangetrokken zal zijn door de aanwezige vijvers. Ook is er een tuin waarin de exotische Halsbandparkiet regelmatig verscheen. Tot de waargenomen soorten behoren verder o.a. IJsvogel, Grote Gele Kwikstaart, Bladkoning, Barmsijs en Geelgors.

Jager, F.C. 2007. Tuinvogels 2006. Uitgave 163. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 15 blz.

Broedvogelinventarisatie Maatpolder Buitendijks in 2007

De Maatpolder Buitendijks is een buitendijks 19 ha groot terrein aan het Eemmeer dat zich uitstrekt van het gemaaltje aan de Gooijergracht tot aan de Eem. Riet en grasland voeren de boventoon. In het graslanddeel bevinden zich een ondiepe plas en een veel diepere met aan de zuid- en oostzijde een enkele meters hoge steile kleiwal. De in 2007 uitgevoerde broedvogelinventarisatie leverde 22 soorten broedvogels op, waarvan er twee tot de Rode

Lijst behoorden: Grote Karekiet (1 paar) en Grutto (1 paar). De talrijkste broedvogel was de Oeverzwaluw, waarvan 55 paren zich in de oostelijke wand hadden gevestigd. Ook de aantallen van Grauwe Gans, Kleine Karekiet en Rietgors mochten er zijn in dit kleine gebied met respectievelijk 26, 25 en 25 broedparen. Een paar IJsvogels nestelde in dezelfde wand waarin de Oeverzwaluwen hun kolonie hadden gevestigd. De Blauwborst was met een opmerkelijk aantal van 8 paren aanwezig.

Jonkers, D.A. Broedvogelinventarisatie Maatpolder Buitendijks in 2007. Uitgave 164. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 14 blz. + bijlagen.

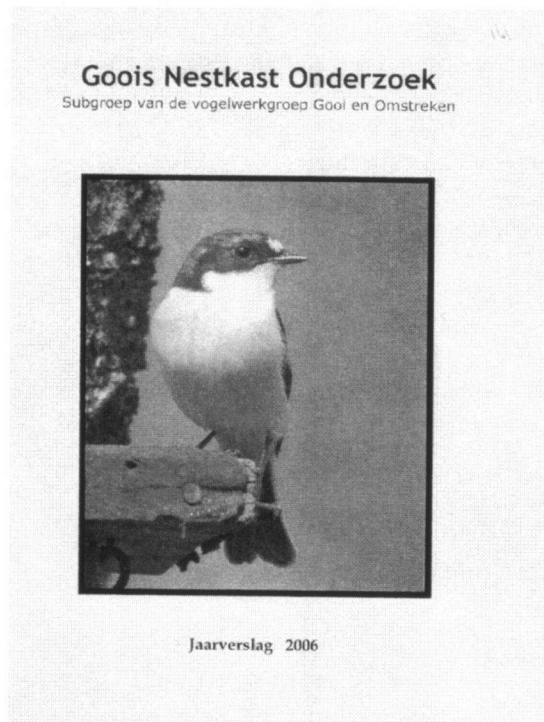
Resultaten van broedvogelinventarisaties in delen van de Noordpolder te Veld, Maatpolder (Eemnes) en object De Slaag (Hoogland) in 2007

Vergeleken met voorgaande jaren varieerden de uitkomsten van de weidevogelinventarisaties in deze graslandgebieden van Natuurmonumenten nogal. De gruttopopulatie ging achteruit in alle drie terreinen. De langdurige droogte voor en in de vestigingsperiode was daar de oorzaak van. De stand van de Kievit en de Tureluur daarentegen nam toe; de Kemphaan ging van twee paren in 2006 in de Maatpolder vooruit naar drie paren. Verrassend was dat er in 2007

opeens vijf paren Veldleeuweriken in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder tot broeden kwamen, tegen één in 2006. Waarschijnlijk was ook hier de droogte verantwoordelijk voor. Voor de Graspieper lijkt de vestigings situatie te verbeteren. Dit jaar zijn de waaier voor het eerst ook onderzocht tijdens de weidevogelinventarisatie, waardoor nu gegevens van alle broedvogels worden vastgelegd. Blauwborst en Waterral waren in deze biotopen de opvallende soorten.

Jonkers, D.A. 2007. Resultaten van broedvogelinventarisaties in delen van de Noordpolder te Veld, Maatpolder (Eemnes) en object De Slaag (Hoogland) in 2007. Uitgave 165. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 27 blz. + bijlagen.

Goois Nestkast Onderzoek. Jaarverslag 2006

Met de regelmaat van een klok worden de resultaten van het nestkastonderzoek in het Gooi gepubliceerd. Een novum in dit verslag is de in kleur uitgevoerde overzichtskaart met de 29 gecontroleerde terreinen. Er was weer veel aandacht voor vervanging en vernieuwing van de nestkasten; in totaal ging het om maar liefst 189 kasten. Vijftien verschillende soorten maakten gebruik van de hun aangeboden nestgelegenheid. De nestkastbewoners begonnen dit jaar gemiddeld twee weken vroeger dan normaal met hun eerste legsels. De warme maand april zorgde ervoor dat er geen onderbrekingen in het leggen van de eieren ontstonden. In Pijnenburg bij Lage Vuursche, een controleterrein buiten het werkgebied van de Vogelwerkgroep, stierf bijna de helft van het aantal kool- en pimpelmeesjongen. Voedseltekort is de waarschijnlijke oorzaak. De Koolmees vertoonde t.o.v. 2006 een lichte toename; de stijging van het aantal Pimpelmezen zet zich nog steeds voort. De stand van de Bonte Vliegenvanger bleef gelijk. Bij de andere soorten zijn de aantallen klein en is het moeilijk trends te onderkennen. De enige drie broedsels van de Grote Bonte Specht mislukten.

R.E. Beskers (samenstelling) 2008. Goois Nestkast Onderzoek. Jaarverslag 2006. Uitgave 166. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 40 blz.